

وضعیت معیشت در سنین سالمندی کشورهای (OECD)

تهیه و تنظیم: زهرا زاده غلام

واحد مطالعات و تحقیقات بیمه ای

موسسه حسابرسی

صندوق بازنشستگی کشوری

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

پیشگفتار

بررسی وضعیت معیشت بازنشستگان (سالمندان) کشورهای عضو سازمان توسعه و همکاری های اقتصادی (OECD) از منظر میزان درآمد در زمان بازنشستگی، موضوع گزارشی است که توسط خانم مونیکا کوئیسر^۱ و آقای ادوارد وایت هاوس^۲، رئیس و اقتصاددان ارشد بخش سیاست اجتماعی سازمان مزبور در سمینار تخصصی ISSA در اکتبر ۲۰۰۹ در کشور فرانسه (پاریس) ارائه شده است.

در این گزارش، وضعیت درآمدی بازنشستگان در مقایسه با افراد جامعه شاغل مورد بررسی قرار گرفته و ضمن مقایسه وضعیت و تعداد سالمندان دارای درآمد پائین با خط فقر (۵۰ درصد متوسط درآمد قابل مصرف خانوارها)، با نگاهی به آینده، اقدامات کشورهای عضو سازمان مزبور در این خصوص بیان و تغییرات صورت گرفته در سیستم های بازنشستگی به منظور ارتقاء وضعیت درآمدی سالمندان تشریح گردیده که می تواند مورد بهره برداری مقتضی قرار گیرد.

واحد مطالعات و تحقیقات بیمه ای

مؤسسه حسابرسی

صندوق بازنشستگی کشوری

اسفند ۸۸

---

^۱ Monika Queisser; Head of Social Policy in the OECD's social policy division

^۲ Edward Whitehouse; Principal Economist in the social policy division of the OECD

فهرست مطالب

- ۱ ..... مقدمه
- بخش اول: درآمدهای سالمندان بالای ۶۵ سال در کشورهای OECD ۳
- ۶ ..... آیا افراد سالخورده پائین ترین درآمدها را دارند؟
- ۸ ..... منابع درآمد سالمندان
- بخش دوم: فقر در آمد سالمندان ۱۱
- ۱۳ ..... آیا احتمال فقر با سن افزایش می یابد؟
- ۱۴ ..... آیا میزان فقر در میان زنان بیشتر از مردان است؟
- بخش سوم: نگاه پیش رو (نگاه به آینده) ۱۵
- ۱۶ ..... • تغییرات اجتماعی و اقتصادی
- ۱۷ ..... • تغییر سیستم های بازنشستگی
- بخش چهارم: نتیجه گیری ۲۰
- ۲۳ ..... پیوست
- ۲۶ ..... فهرست منابع

وضعیت معیشت در سنین سالمندی

در کشورهای OECD

مقدمه:

توسعه اجتماعی اقتصادی در جهان منجر به بهبود شرایط زیستی، بهداشتی و افزایش امید به زندگی شده است. این فرایند اگر با کاهش زاد و ولد همراه باشد، تغییر ساختار سنی جمعیت را در پی دارد به طوری که وزن جمعیت را از گروه های سنی جوان به گروه های سنی بالا منتقل می نماید. (۱). طبق پیش بینی های انجام شده، تا سال ۲۰۵۰، جمعیت گروه سنی ۶۵ سال به بالا از ۵۵۰ میلیون نفر به بیش از ۱/۴ میلیارد نفر خواهد رسید. یعنی شاخص سالمندی^۱ جهان که از ۲۴ نفر در سال ۱۹۵۰ به ۳۳ نفر در سال ۲۰۰۰ رسیده است، به ۱۰۱ نفر در سال ۲۰۵۰ افزایش خواهد یافت (۲). پیامد این واقعیت مسائل و مشکلات سالمندی است که ابتدا در کشورهای پیشرفته و بتدریج در سایر کشورها عینیت یافته و می یابد. کاهش روند رشد جمعیت در واقع منجر به سنگین تر شدن وظیفه تأمین نیازهای روزافزون جمعیت سالمند خواهد شد و این مسأله می تواند بر شیوه های تولید کالاها و خدمات و کارآیی کلی اقتصاد اثرگذار باشد. یکی از چالش های اساسی کشورهای دارای نرخ باروری پایین، حفظ سطح رفاه جامعه همزمان با سالمندی تدریجی نیروی کار است. این چالش ما را با پرسش هایی در خصوص چگونگی افزایش بهره وری نیروی کار، چگونگی معکوس کردن روند کاهشی عرضه نیروی کار و چگونگی تعدیل سن بازنشستگی روبه رو می کند. از طرفی حتی کشورهایی که هنوز نرخ باروری بالایی دارند و با افزایش عرضه نیروی کار مواجه هستند در طول زمان به

---

^۱ شاخص پیری یا سالمندی جمعیت به تعداد افراد ۶۵ ساله و بیشتر در هر ۱۰۰ نفر جمعیت کمتر از ۱۵ سال (۱۴-۰ ساله) اطلاق می شود

طور جدی با پدیده نرخ وابستگی سالمندی^۱ بالاتری روبه‌رو خواهند شد. (۳) لیکن طرز تلقی و برخورد با این مسئله و پاسخگویی به آن متناسب با فرهنگ و امکانات هر جامعه است.

یکی از موضوعاتی که از گذشته همچنان مورد بحث بوده و هست "کفایت"^۲ درآمد دوران بازنشستگی و سالمندی است که موضوع اصلی این مقاله و شامل تحلیل درآمدهای سالمندان و چگونگی طراحی سیستم درآمد بازنشستگی می باشد.

در **بخش اول** این مقاله درآمد سالمندان بالای ۶۵ سال با درآمد سایر افراد جامعه مورد مقایسه قرار گرفته و داده‌هایی در زمینه منابع درآمد سالمندان ارائه می گردد.

بخش دوم بر سالمندان با درآمد پائین تأکید کرده و و داده‌هایی را در زمینه فقر مالی سالمندان در کشورهای OECD ارائه و درآمد سالمندان با در نظر گرفتن خط فقر مقایسه می شود.

بخش سوم به اهمیت و چگونگی تغییر الگوی درآمد و فقر سالمندان در آینده، در نتیجه تغییرات اقتصادی و اجتماعی و اصلاحات سیستم‌های بازنشستگی می پردازد.

و در نهایت، **بخش چهارم** نتیجه‌گیری و ارائه راه‌حلی می‌تواند بر بررسی انجام شده می باشد.

---

^۱ نرخ وابستگی سالمندی عبارت از تعداد افراد ۶۵ سال و بالاتر در هر ۱۰۰ نفر ۶۴-۱۵ ساله است

^۲ Adequate

بخش اول: درآمدهای سالمندان بالای ۶۵ سال در کشورهای OECD

داده های مربوط به درآمد سالمندان از اطلاعات ملی خانوار^۱ در اواسط دهه اول سال ۲۰۰۰ اخذ و طبق استانداردهای زیر مورد محاسبه قرار گرفته اند:

- درآمدها شامل حقوق، درآمدهای خویش فرمایی، درآمدهای ناشی از سرمایه مثل سود سهام و غیره، درآمدهای اجاره ای و نقل و انتقالات دولتی (مستمری ها، حقوق وظیفه بازماندگان، حقوق مزایای ازکارافتادگی و بیکاری) می باشد.
- درآمدها شامل درآمدهای " قابل تصرف " افراد منهای خالص مالیات بر درآمد اشخاص و حق بیمه های تأمین اجتماعی می باشد.
- درآمدها با توجه به تعداد افراد خانواده محاسبه شده اند.

شکل ۱ نشان می دهد که در اواسط دهه اول ۲۰۰۰ درآمد سالمندان بالای ۶۵ سال ، بطور متوسط، ۸۲/۴٪ درآمد یک فرد شاغل در جامعه مورد بررسی می باشد (خط سیاه)، هرچند پراکنش زیادی بین کشورهای مختلف دیده می شود. متوسط درآمد سنین بالای ۶۵ سال در مکزیک و اتریش در حدود ۹۷٪ درآمد شاغلین آن کشورها و در ایرلند ۶۶ درصد آن است. دیگر کشورها چون: استرالیا، دانمارک، فنلاند، کره، نیوزیلند، و بریتانیا، با درآمد کمتر برای سالمندان؛ بین دو سوم و سه چهارم متوسط درآمد شاغلین را شامل می شود. از طرفی، درآمد سالمندان کشورهای فرانسه، لوکزامبورگ و لهستان در حدود ۹۵ درصد متوسط درآمد قابل تصرف خانوارها می باشد که نشان از تفاوت اندک بین درآمد سالمندان و شاغلین است. متوسط درآمد سالمندان کشورهای مجارستان، ایتالیا، سوئد،

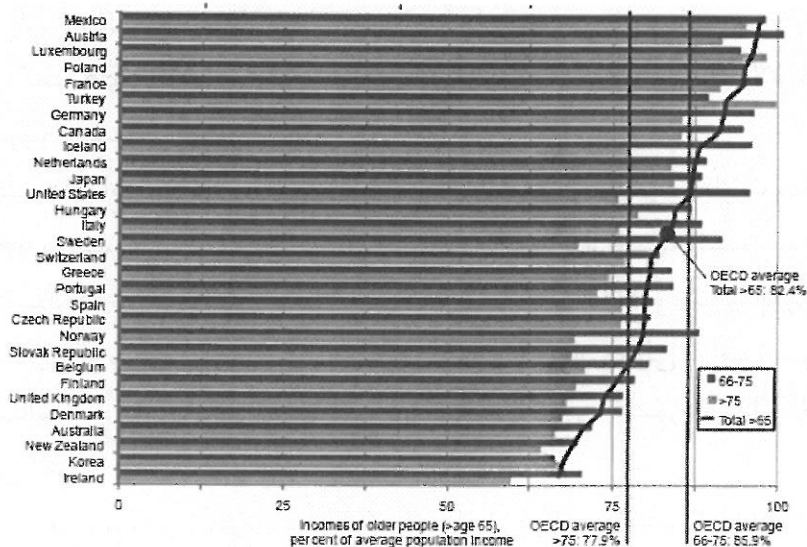
^۱ National household survey

سوئیس و ایالات متحده به متوسط درآمد سالمندان کشورهای OECD نزدیک می باشد.

شکل ۱: درآمد نسبی سالمندان

درآمد قابل تصرف خانوارها- اواسط دهه اول سال ۲۰۰۰

بالاترین تفاوت درآمدهای بازنشستگی سنین مختلف در کشورهای ایسلند، ایرلند، نروژ و جمهوری اسلواکی، سوئد و ایالات متحده دیده می شود. در کشورهای کره، لوکزامبورگ و ترکیه سالمندان بالای ۷۵ سال، درآمد بالاتری را نسبت به سالمندان زیر ۷۵ سال دارا می باشند. این میزان در کشور مکزیک و لهستان با اندکی کمتر، با آن سه کشور مشابه می باشد. بین درآمد سالمندان و هزینه های دولتی مزایای سالمندی ارتباط وجود دارد، یعنی با توجه به تفاوت های جمعیت شناختی، درصدی از هزینه های دولتی صرف افزایش درآمد نسبی سالمندان خواهد شد. مثلاً از ۱۰ درصد هزینه های رفاهی دولت ها، حدود ۱/۵ درصد آن بمنظور افزایش درآمد سالمندان صرف می شود.

طراحی دقیق سیستم های درآمد بازنشستگی نیز بر میزان درآمد سالمندان مؤثر است. بطوری که سالمندان کشورهای استرالیا، ایرلند، نیوزیلند و بریتانیا که درآمد نسبی پائین دارند، بر کفایت درآمدها با سیستم اجباری بیش از جایگزین کردن میزان خاصی از عایدی های پیش از بازنشستگی (درآمدهای زمان اشتغال) آنها تأکید می کنند. این مسئله در کشورهای کانادا و ایالات متحده که درآمد سالمندان آن ها بالاتر از متوسط است نیز صدق می کند.

کشورهای اتریش، فرانسه، لوکزامبورگ و لهستان برای جمعیت بازنشسته خود بازنشستگی تابع درآمد زمان اشتغال داشته و از جمله کشورهایی هستند که درآمد نسبی آنها بالا می باشد. کشورهای فنلاند و اسپانیا الگوی مشابهی از شرایط برخورداری از حقوق بازنشستگی داشته ولی درآمد نسبی سالمندان آنها کمتر از متوسط درآمد سالمندان کشورهای OECD می باشد.

برای مقایسه استانداردهای زندگی در طول دوران بازنشستگی و دوران اشتغال به عوامل دیگری نیز نیاز است:

- برخی از هزینه های دوران اشتغال مثل: هزینه های حمل و نقل در دوران بازنشستگی وجود ندارند.
- هزینه های مسکن برای مستمری بگیران در مقایسه با شاغلین متفاوت است- بیشتر بازنشستگان در کشورهای OECD دارای مسکن هستند.
- سالمندان عموماً از لحاظ مالی نسبت به شاغلین در وضعیت مناسب تری هستند. اگرچه درآمد ناشی از سود سهام و نرخ بهره در درآمد قابل تصرف وارد شده ولی در این درآمدها ارزش داراییها لحاظ نمی شود. بسیاری از افراد این داراییها را در دوران بازنشستگی مورد استفاده قرار می دهند.

- درآمدهای نقدی که فراهم آوردن وسایل و خدمات عمومی را امکان پذیر می سازد همچون مراقبت های بهداشتی، مسکن و سایر خدمات اجتماعی از اهمیت خاصی برخوردارند که باید بر آنها تأکید شود.

درک میزان تأثیر این عوامل بر بهزیستی نسبی اقتصادی سالمندان کار بسیار مشکلی است، اما در عین حال در زمان تفسیر نتایج و داده هایی که متوسط درآمد بازنشستگان را ۸۲/۴ درصد متوسط درآمد کل جمعیت تخمین می زند، باید این عوامل را در نظر گرفت.

آیا افراد سالخورده پائین ترین درآمدها را دارند؟

شکل ۱ نتایج جداگانه ای از درآمد دو گروه از سالمندان، سنین ۷۵-۶۶ سال و سنین بالای ۷۵ سال را ارائه می دهد. به طور متوسط، در میان کشورهای OECD "سالمندان جوانتر" درآمدی در حدود ۸۶ درصد متوسط درآمد شاغلین را دارند، در حالی که سنین بالای ۷۵ سال، از ۷۸ درصد متوسط درآمد شاغلین برخوردارند.

دلایل متعددی برای کمتر بودن درآمد سالمندان بالای ۷۵ سال نسبت به سالمندان زیر ۷۵ سال وجود دارد. اولین دلیل می تواند یک تأثیر نسلی یا گروهی باشد. تقریباً همه کشورهای OECD تمهیدات بازنشستگی تابع درآمد دارند. درآمد یک فرد بازنشسته ۷۵ ساله به طور متوسط در حدود ۱۰ تا ۲۵ درصد از متوسط درآمد افرادی که به تازگی و در سنین ۶۶ تا ۷۵ سال بازنشسته شده اند کمتر است. چراکه بطور معمول رشد حقوق شاغلین در مقایسه با رشد مستمری های بازنشستگان بیشتر است. این امر در مزایای تابع درآمد منعکس خواهد شد. به عنوان مثال، وقتی درآمد واقعی در کشورهای اسپانیا و ایرلند به سرعت رو به افزایش است، تفاوت درآمدهای نسبی سنین مختلف را شاهد خواهیم بود.

دوم، انتخاب عامل سن به عنوان شاخص در سیستم پرداخت حقوق بازنشستگی می باشد. این عامل باعث بروز تغییر در هزینه ها و استانداردهای زندگی بازنشستگان می شود. سیاست شاخص گذاری ها به مرور تغییر کرده است. بیشتر کشورهای OECD مستمری ها را طوری شاخص گذاری می کنند که قدرت خرید بازنشسته را در آینده حفظ کرده و اثرات تورمی را کاهش دهند. با این وجود در برخی کشورها همچون کشور های ایرلند، جمهوری اسلواکی و اسپانیا که افزایش سریع در درآمد واقعی داشته اند، کاهش شدید درآمد نسبی با افزایش سن در دوران بازنشستگی را در پی خواهند داشت. اما در کشور لوکزامبورگ مستمری های بازنشستگی بر اساس متوسط درآمدها (رشد دستمزدها) شاخص گذاری شده است و این سیاست باعث شد تا بر خلاف سایر کشورها، درآمد سالمندان بالای ۷۵ سال آن کشور نسبت به سالمندان گروه سنی ۶۶-۷۵ سال بالاتر باشد.

سوم، یک عامل ترکیبی است. گروه سنی بالای ۷۵ سال، اساساً کسانی هستند که به طور سیستماتیک امید به زندگی بیش از متوسط دارند. انتظار می رود زنان، ۵/۷ سال بیشتر از مردان عمر کنند. بنابراین در میان جمعیت سالمند، تعداد زنان غالب است به طوری که ۵۳ درصد از جمعیت گروه سنی ۶۶-۷۵ ساله ها و ۶۰ درصد جمعیت بالای ۷۰ ساله را در کشورهای OECD تشکیل می دهند. زنان مستمری کمتری دریافت می کنند چون درآمدهای پائین تر و ساعات کاری کمتر داشته و از اوقات فراغت بیشتر برخوردارند. در کشورهای ایسلند، نروژ، سوئد و ایالات متحده بیشترین تفاوت درآمد در میان سالمندان سنین مختلف، احتمالاً به قوانین و مقررات مستمری بازماندگان بستگی دارد. علاوه بر آن، مردان فقیر زودتر از زنان و مردان ثروتمند می میرند و بنابراین زنان بیوه این مردان نیز از مزایای بازماندگی پائین برخوردارند.

منابع درآمد سالمندان

نقل و انتقالات دولتی^۱ - در شکل مستمری های تابع درآمد، مزایای مبتنی بر بررسی استطاعت و غیره، حدود ۶۰ درصد درآمد سالمندان را در ۲۷ کشور OECD (شکل ۲) تشکیل می دهد.^۲ در کشورهای فرانسه و مجارستان، ۸۵ درصد از درآمد افراد بالای ۶۵ سال از محل دولتی تأمین می شود. در حدود سه چهارم درآمدهای سالمندان کشورهای استرالیا، بلژیک، جمهوری چک و اسلواکی، لوکزامبورگ و لهستان نیز از طریق دولتی تأمین می شود.

از سوی دیگر، نقل و انتقالات دولتی فقط ۱۵ درصد درآمد سالمندان را در کشور فنلاند تشکیل می دهد، چرا که طرح های حرفه ای اجباری به عنوان درآمد سرمایه ای بشمار می روند، اما اعتبارات ملی و بازنشستگی در یک نگاه، با این طرح ها به عنوان قسمتی از بخش دولتی یا عمومی برخورد می کنند. سهم درآمد سالمندان که از محل دولتی تأمین می شود در کشور کره نیز بسیار پائین است چراکه طرح های بازنشستگی دولتی به تازگی و در سال ۱۹۸۸ تأسیس شدند. در کشورهای استرالیا، کانادا، ژاپن، هلند، بریتانیا و ایالات متحده عایدی های دولتی کمتر از نیمی از درآمد سالمندان را تأمین می کند.

در کشورهای آسیای شرقی عضو OECD، درآمد ناشی از کار شامل: اشتغال و خویش فرمایی سهم بسیار بالایی از درآمد افراد بالای ۶۵ سال (۴۴ درصد در ژاپن و ۵۹ درصد در کره) را فراهم می کند. بیشتر از یک چهارم درآمدهای سالمندی در ۶ کشور جمهوری چک، یونان، ایسلند، پرتغال، اسپانیا و ایالات متحده، درآمد ناشی از کار^۳ می باشد. در برخی

^۱ public transfers

^۲ جهت اطلاع از ساختار برنامه تأمین اجتماعی کشورهای OECD به بیوست گزارش مراجعه شود.

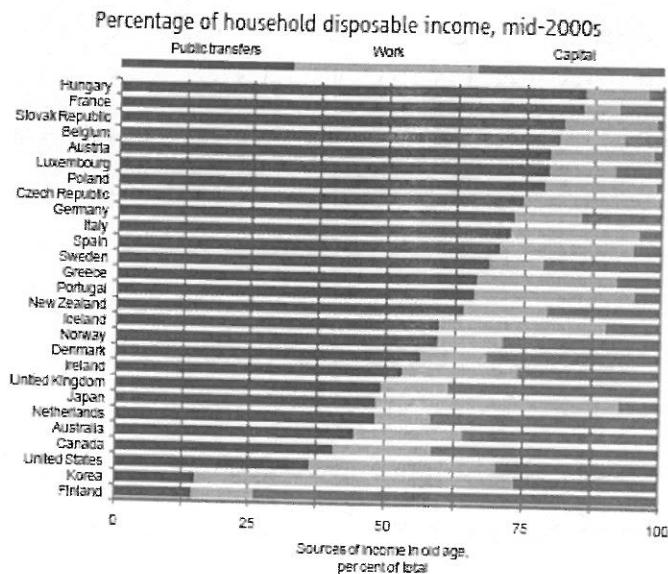
^۳ درآمد ناشی از کار شامل حقوق (درآمد استخدامی) و درآمد ناشی از خویش فرمایی است.

موارد، بسیاری از افراد سابقه پرداخت کامل کسور را به طرح های بازنشستگی دولتی نداشته اند و بنابراین به کار کردن تا جبران این فاصله، ادامه می دهند. در ایسلند و ایالات متحده، سن طبیعی بازنشستگی بالای ۶۵ سال است. در مقابل، کمتر از ۱۰ درصد درآمد سالمندان در فرانسه، هلند و سوئد، درآمد ناشی از کار می باشد.

درآمد سرمایه ای^۱ - خصوصاً به شکل بازنشستگی خصوصی - بزرگترین نقش را در فراهم آوردن درآمدهای سالمندی در کشورهای استرالیا، کانادا، دانمارک، هلند، بریتانیا و ایالات متحده بازی می کند. در این کشورها درآمد سرمایه ای بیش از ۳۰ درصد درآمدهای سالمندان را شامل می شود.

شکل ۲: منابع درآمد سالمندان

درصد درآمد قابل تصرف خانوار، اواسط دهه اول سال ۲۰۰۰

منبع: OECD ۲۰۰۹

^۱ درآمد سرمایه ای شامل مستمري های خصوصی و درآمدهای ناشی از پس انداز غیر مستمري می باشد.

لازم است به ذکر است که درآمد سالمندان فقیر بیشتر از محل دولتی تأمین می شود، در حالی که مستمری های خصوصی نقش با ارزشی را در میان مستمری بگیران مرفه بازی می کند. همانطور که نقش درآمدهای سرمایه ای بازنشستگی پر رنگ تر می شود، نابرابری و عدم تساوی حقوق در سنین سالمندی نیز افزایش می یابد.

بخش دوم: فقر در آمد سالمندان

به منظور مقایسه بین المللی، OECD از واژه فقر در مفهوم نسبی به جای فقر مطلق استفاده می کند. فقر در دو معنی کلمه نسبی است. اولاً فقر با توجه به یک مقیاس، بسته به حدفاصل درآمدهای خانوارها اندازه گیری می شود، ثانیاً آستانه فقر در هر کشور متفاوت است، بنابراین فقر با توجه به نرم غالب استانداردهای زندگی در یک کشور خاص و در زمان خاص اندازه گیری می شود. بدین معنی که یک فرد فقیر در یک کشور مرفه OECD از درآمد بالاتری نسبت به یک فرد مرفه در یک کشور غیر مرفه برخوردار است.

تحلیل های اخیر OECD در سال ۲۰۰۸، آستانه فقر را برابر ۵۰ درصد متوسط درآمد قابل مصرف خانوار تعیین می کند و افرادی که در زیر این سطح قرار دارند از لحاظ درآمد "فقیر" بشمار می روند. در کشورهای OECD، در اواسط دهه اول سال ۲۰۰۰، بطور متوسط ۱۳/۳ درصد سالمندان بالای ۶۵ سال، از حداقل درآمد برخوردار بوده اند. نرخ فقر سالمندی در کشور کره ۴۵ درصد بود (شکل ۳). دیگر کشورها با نرخ بالای فقر سالمندان - بالای ۲۰ درصد^۱ و برخی دیگر چون: کشورهای پرتغال، اسپانیا، سوئیس و ترکیه دارای ۱۸-۱۵ درصد سالمند فقیر می باشند. اما کشورهایی چون بلژیک، فنلاند و ایتالیا نرخ فقر پائین تر از متوسط دارند. در این میان فقط در ۸ کشور میزان فقر سالمندان کمتر از ۵ درصد است. این کشورها کانادا، جمهوری چک، مجارستان، ایسلند، لوکزامبورگ، هلند، لهستان و نیوزیلند می باشند.

یکی از دلایل اصلی تفاوت در نرخ فقر سالمندان، سطحی است که در آن سطح، میزان مزایای شبکه ایمنی^۲ سالمندی تعیین می شود. به عنوان

۱ ایرلند (۳۱٪)، مکزیک (۲۸٪)، استرالیا (۲۷٪)، ایالات متحده (۲۴٪)، یونان (۲۳٪) و ژاپن (۲۲٪)

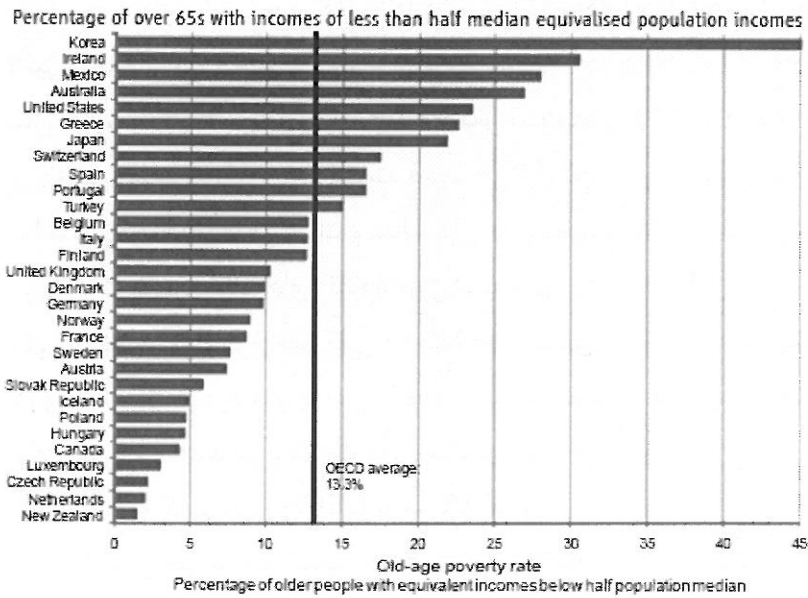
۲ به پیوست گزارش مراجعه شود

مثال، در سال ۲۰۰۵، میزان مستمری بازنشستگی در حالت نرمال ۱۲۷۰۰ دلار استرالیا (AUD) در سال و کمتر از آستانه فقر ۱۴۷۷۰ دلار استرالیا به ازای هر فرد بود. تفاوت مستمری پایه و آستانه فقر در ایرلند بزرگتر است: ۸۸۷۰ یورو برای مستمری پایه و ۱۰۷۷۵ یورو برای آستانه فقر. این امر نشانگر دلیل نرخ فقر بالا در این کشورها می باشد.

شکل ۳: نرخ فقر درآمد سالمندان - اواسط دهه اول ۲۰۰۰

درصد افراد بالای ۶۵ سال با درآمد کمتر از متوسط در مقایسه با درآمد کل جمعیت

در مقابل، مستمری پایه در کشور نیوزیلند با ۱۶۱۰۰ دلار نیوزیلند در سال ۲۰۰۵، بسیار بالاتر از آستانه فقر ۱۳۰۴۰ دلار نیوزیلند به ازای هر فرد بود. در کشور هلند، مستمری پایه فقط اندکی زیر آستانه فقر ۱۱۵۰۰ یورو در سال ۲۰۰۵ بود.

آیا احتمال فقر با سن افزایش می یابد؟

یکی از مباحث الگوی فقر سالمندی عدم توزیع عادلانه درآمد زمان اشتغال است که به زمان بازنشستگی نیز تسری می یابد. شکل ۴ نرخ پائین درآمد سالمندان (بر محور عمودی) با سایر افراد جامعه (بر محور افقی) را مقایسه می کند. بنابراین میزان فقر سالمندی در کشورهای واقع در بالای خط، بیشتر از سطح فقر سایر گروه های جمعیتی آن ها می باشد در حالی که در کشورهای واقع در زیر خط، سالمندان کمتر در معرض فقر می باشند. در واقع بین فقر سالمندی و فقر بطور کل رابطه مثبت و معنی داری وجود دارد، اما برخی تفاوت ها در میان کشورها، این ارتباط را تحت تأثیر خود قرار می دهد.

بطور متوسط در کشورهای OECD نرخ فقر سالمندی (۱۳/۳٪) بالاتر از نرخ فقر جمعیت (۱۰/۶٪) است. فقط در ۱۱ کشور وضعیت و درآمد سالمندان آن ها برعکس است و سالمندان در وضعیت بهتری بسر می برند. این تفاوت ها در کشورهای کانادا، نیوزیلند و لهستان بسیار زیاد است بطوری که با وجود نرخ فقر کلی ۱۰ تا ۱۵ درصدی، نرخ فقر سالمندان بالای ۶۵ سال ۵ درصد و یا حتی کمتر است. سالمندان کشورهای چک، لوکزامبورگ و هلند در وضعیت مالی مناسبی بسر می برند.

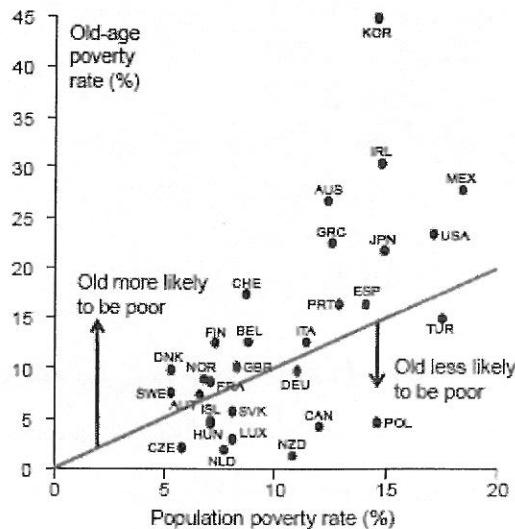
از میان کلیه کشورهای OECD، در ۱۹ کشور نرخ فقر سالمندی نسبتاً بیشتر از نرخ فقر جامعه است. در ۶ کشور: فرانسه، ایتالیا، نروژ، اسپانیا، سوئد و بریتانیا تفاوت بین نرخ در این دو گروه اندک است در حالی که این تفاوت در ۸ کشور بسیار بالا و در کشور کره در حدود ۳ برابر می باشد. در استرالیا، ایرلند، سوئیس، یونان، ژاپن و ایالات متحده نیز این تفاوت چشمگیر می باشد.

از تفاوت های مطرح شده این نتیجه حاصل می شود که سطح و شمول مزایای شبکه امنیت اجتماعی در کشورها متفاوت بوده و باعث بروز این

مسائل می شود. بنابراین ریسک فقر سالمندی در کشورهای کانادا، لوکزامبورگ، هلند و نیوزیلند پائین است و به همین شکل، ریسک فقر بالا در سالمندان نسبت به کل جمعیت در کشورهایی دیده می شود که از مزایای شبکه ایمنی ضعیفی برخوردارند.

شکل ۴: نرخ فقر درآمد سالمندان و سایر افراد جامعه - اواسط ۲۰۰۰

Percentage with incomes of less than half median equivalised population incomes

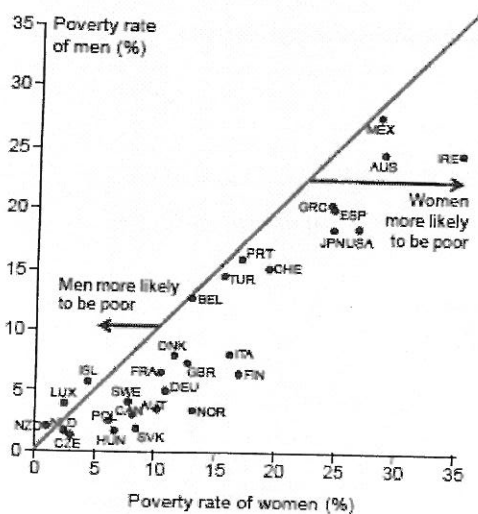

منبع: OECD, ۲۰۰۸

آیا میزان فقر در میان زنان بیشتر از مردان است؟

بطور کلی در کشورهای OECD، زنان سالمند بیش از مردان سالمند در معرض فقر قرار دارند. به طور متوسط نرخ فقر در میان زنان ۱۵ درصد و در میان مردان ۱۰ درصد می باشد. فقط در سه کشور ایسلند، لوکزامبورگ و نیوزیلند نرخ فقر سالمندان پائین است. شاید به این دلیل که مستمری‌های اجتماعی (پایه) آن‌ها بسته به متوسط درآمد در اقتصاد کشور بالا می باشد.

شکل ۵: نرخ فقر در آمد سالمندی بر اساس جنسیت، اواسط دهه اول ۲۰۰۰
 Percentage with incomes of less than half median equivalised population incomes

منبع: OECD, ۲۰۰۸

بخش سوم: نگاه پیش رو (نگاه به آینده)

همانگونه که دیدیم، این مقاله موقعیت اقتصادی سالمندان را با توجه به سطح درآمد آنان بررسی کرده است. امروزه درآمدهای بازنشستگی به قوانین سیستم های بازنشستگی در گذشته و سابقه شغل و میزان دریافتی آن ها بر می گردد. این امر به افق طولانی مدت تحلیل سیستم های بازنشستگی اشاره کرده و این سؤال را مطرح می کند که در ۲۰ یا ۴۰ سال آینده، وقتی جمعیت جوان ما به سن بازنشستگی برسند، چگونه باید به این مسأله پرداخت. نسل جدید شاغلین به سه دلیل عمده، تجربه ای کاملاً متفاوت از تجربه والدین و اجدادشان خواهند داشت: تغییرات اجتماعی، تغییرات اقتصادی و اصلاحات سیستم های بازنشستگی.

• تغییرات اجتماعی و اقتصادی

پراهمیت ترین تغییر اجتماعی و اقتصادی، تغییر نقش زنان می باشد. در واقع همانطور که اشاره شد در این گزارش درآمد آن دسته از سالمندانی مورد تحلیل و بررسی قرار گرفت که در حدود سال ۱۹۴۰ یا زودتر وارد بازار کار شده بودند، یعنی زمانی که شکل و ساختار خانواده سنتی و مردسالاری بود. اما امروزه، زنان در بازار کار حضور فعال دارند، دیرتر تشکیل خانواده می دهند،^۱ دیرتر بچه دار می شوند، فرزندان کمتری دارند و زمان کمتری را برای مراقبت از فرزندان در خارج از بازار کار می گذرانند. در نتیجه قوانین ضد تبعیض، فاصله بین زنان و مردان از حیث میزان درآمد نیز کاهش یافته است. با تغییر نگرش های اجتماعی، تفاوت های جنسیتی در تحصیلات و مدارک تحصیلی کاهش یافته و ساعات کاری زنان طولانی تر شده است. نتیجه این تغییرات این است که نسل به نسل، زنان بیشتری شرایط احراز دریافت مستمری را خواهند داشت. الگوی درآمد کم سالمندان و فقر درآمد بالا که امروزه در میان بازنشستگان زن دیده می شود، در آینده تغییر خواهد کرد.

دیگر تغییر اجتماعی که زنان را متأثر می کند، افزایش میزان طلاق است. بسیاری از زنان با تکیه بر مزایای بازماندگان به عنوان تنها منبع درآمد، قادر به ادامه حیات نیستند. طلاق، تک والدینی را باعث و این امر نیز به کاهش درآمد انجامیده است. مسئولیت مراقبت از فرزندان در این خانواده ها نیز هزینه های مضاعفی را تحمیل می کند.

بسیاری از کشورها بیکاری طولانی مدت و مزمن را در طی دهه ۱۹۹۰ تجربه کرده اند، به طوری که بازارهای کار نشانگر این واقعیت هستند. بحران اقتصادی کنونی نیز باعث یک تأثیر جدی، حداقل در کوتاه مدت

---

^۱ متوسط سن تولد اولین فرزند در خانواده، در سال ۱۹۷۰، ۲۴ سالگی بود، در حالی که در سال ۲۰۰۵ به ۲۸ سالگی رسید.

شده است و بسیاری از بازنشستگان را در طی ۵ تا ۱۰ سال آینده تهدید می کند.

• تغییر سیستم های بازنشستگی

در سال های اخیر ، تغییر سیستم های بازنشستگی موضوعی مورد بحث در کشورهای OECD بوده است. تحلیل های این بخش، بر اثرات این تغییرات بر شرایط احراز مستمری های افراد با سطوح متفاوت درآمد تأکید می کند. در این مقاله حقوق کارگرانی که در سال ۲۰۰۶ به بازار کار وارد شده اند بررسی و سپس درآمد آن ها را تحت قانون جدید اصلاحات مقایسه می کند و در صورتی که اصلاحات متعددی صورت گرفته باشد، تحلیل ها اثر کلی تغییرات را به نمایش خواهند گذاشت.

جدول ۱ نتایج نرخ جایگزینی را به نمایش می گذارد: سهم مستمری دوران بازنشستگی به درآمد دوران اشتغال. و این نتایج به شکل خالص (پس از کسر حق بیمه و مالیات) و ناخالص نشان داده شده است. نتایج برای سه گروه از افراد با سه سطح درآمد ۵۰٪، ۱۰۰٪ و ۱۵۰٪ از متوسط درآمد کل اقتصاد است. بیست کشوری که در این جدول آورده شده اند می توانند به ۴ گروه تقسیم شوند:

اولین گروه، کشورهایی هستند که انگیزه اصلی آن ها برای اصلاح سیستم های بازنشستگی، توسعه پایداری مالی درازمدت سیستم های بازنشستگی بوده است. ۸ کشور از طریق کاهش مزایا (به نسبت مساوی برای درآمدهای بالا، متوسط و پائین)، به این هدف دست یافته اند. این کشورها شامل: استرالیا، فنلاند، آلمان، ایتالیا، ژاپن، کره، پرتغال و ترکیه می باشند. مستمری ناخالص بازنشستگی افرادی که تحت قانون جدید پس از اصلاحات قرار گرفته اند نسبت به کسانی که تحت قانون قبلی قرار داشتند، ۲۲ درصد کمتر خواهد بود. بیشترین کاهش مزایا (در حدود ۴۰

درصد) در کشورهای کره و پرتغال خواهد بود و در سایر کشورهای این گروه کاهش مزایا بین ۱۰ تا ۲۵ درصد خواهد بود.

گروه دوم کشورهای فرانسه، مکزیک و سوئد می باشند که آن ها نیز اقدام به کاهش مزایا کرده اند اما در این اصلاحات از جمعیت کم درآمد در مقابل این کاهش محافظت کرده اند. به عنوان مثال، کشور مکزیک در اصلاحات خود مستمری ها را تا ۵۰ درصد برای افراد با درآمد متوسط کاهش داده است اما این کاهش برای افراد کم درآمد کمتر از ۲۵ درصد بوده است. در کشورهای فرانسه و سوئد این کاهش برای افراد با درآمد متوسط ۲۰ درصد و برای افراد با درآمد کم حدود ۵ درصد بوده است.

گروه سوم بر خلاف گروه دوم، کشورهایی هستند که اصلاحات خود را بر اساس برقراری ارتباط بین مستمری های بازنشستگی با حقوق دوران اشتغال صورت داده اند.

در کشورهای مجارستان، لهستان و جمهوری اسلواکی، خصیصه بازتوزیعی سیستم جدید بازنشستگی بسیار کمتر از گروه قبلی می باشد. مستمری ها برای افراد کم درآمد به شکل خودکار تعدیل خواهد شد^۱ این کاهش برای افراد با درآمد متوسط، بسیار اندک یعنی کمتر از ۵ درصد خواهد بود. و افراد با درآمد بالا (متوسط درآمد ۱۵۰ درصدی) مستمری بالاتری را تحت قوانین جدید، دریافت خواهند کرد. در کشور مجارستان، پس از اصلاحات، نرخ جایگزین در همه سطوح درآمدی، بالاتر خواهد بود اما این افزایش در مستمری ها برای افراد پر درآمد بیشتر خواهد بود.

و در نهایت **گروه چهارم** کشورهایی با مستمری بالا، در زمان پس از اصلاحات هستند. در کشورهای استرالیا و نروژ این امر به دلیل اجباری شدن طرحهای بازنشستگی خصوصی است. پیش از آن نیز بازنشستگی

---

^۱ ۲۵ درصد در لهستان و ۱۳ درصد در جمهوری اسلواکی.

خصوصی در این کشورها وجود داشت اما اجباری شدن آن به این دلیل بود که از پوشش افراد کم درآمد و افراد با درآمد متوسط در مستمری های خصوصی اطمینان حاصل شود. در کشور نیوزیلند، سن بازنشستگی افزایش یافت ولی سطح مزایا تغییری نکرد. در جمهوری چک و بریتانیا، سن بازنشستگی افزایش خواهد یافت اما این باعث خواهد شد تا افراد پس از بازنشستگی خود، مستمری بیشتری دریافت کنند. علاوه بر آن طرح های بازنشستگی تابع درآمد دولت بریتانیا بتدریج به سمت مزایای بیمه ای با نرخ یکسان حرکت کردند. افزایش زیاد مزایا برای قشر کم درآمد در حدود ۲۵ درصد خواهد بود در حالی که این میزان برای قشر پر درآمد و با درآمد متوسط فقط در حدود ۴ درصد است. نرخ جایگزین بالاتر در کشور بلژیک ناشی از فرض سن بازنشستگی استاندارد (۶۵ سال) است و به افرادی که بین سالهای ۶۲ و ۶۵ سالگی خود به فعالیت حرفه ای اشتغال دارند، پرداخت اضافی هم صورت می گیرد.

جدول ۱. تأثیر اصلاحات سیستم بازنشستگی بر مستمری افراد نرخ جایگزین خالص و ناخالص تحت قوانین پیش از اصلاحات و پس از اصلاحات - درصد

Gross and net replacement rates under pre- and post-reform rules, per cent

Individual earnings :	Gross replacement rate						Net replacement rate					
	Pre-reform			Post-reform			Pre-reform			Post-reform		
	0.5	1	1.5	0.5	1	1.5	0.5	1	1.5	0.5	1	1.5
Australia	46.2	23.1	15.4	67.0	41.6	33.1	55.3	30.4	21.8	30.2	53.1	41.8
Austria	90.0	90.0	85.9	80.1	80.1	76.4	98.4	99.2	95.1	90.5	90.3	86.3
Belgium	54.8	40.4	31.4	58.1	42.0	32.5	74.2	62.1	50.6	78.7	63.7	51.7
Czech Republic	72.1	45.0	32.9	79.2	49.7	36.4	86.7	58.1	44.6	95.3	64.1	49.4
Finland	69.9	66.2	65.2	66.5	56.2	56.2	75.9	71.4	72.4	73.2	62.4	63.8
France	64.7	64.7	58.4	61.7	53.3	48.5	79.7	78.2	70.8	76.2	65.7	60.2
Germany	47.9	47.9	46.5	43.0	42.6	42.6	56.4	66.6	66.4	59.2	61.3	60.3
Hungary	69.9	57.7	53.6	76.9	76.9	76.9	85.9	83.2	79.1	94.3	105.5	99.2
Italy	90.0	90.0	67.9	67.9	67.9	67.9	99.1	99.1	99.2	74.8	74.8	77.1
Japan	56.5	40.6	35.3	47.1	33.9	29.4	55.8	41.0	37.0	51.4	38.7	33.9
Korea	100.0	69.3	56.0	64.1	42.1	33.6	105.9	74.9	61.6	68.8	46.6	38.7
Mexico	72.5	72.5	72.5	55.3	36.1	34.5	73.4	76.5	83.2	56.0	38.0	39.6
Norway	62.5	51.9	41.9	66.2	59.3	49.8	80.4	62.0	52.3	76.7	69.3	60.6
New Zealand	77.5	38.7	25.8	79.3	41.1	29.0	77.5	38.7	25.8	79.3	41.1	29.0
Poland	81.2	62.9	56.8	61.2	61.2	61.2	97.1	76.9	69.7	74.4	74.9	75.0
Portugal	91.3	89.9	88.5	54.8	53.9	53.1	106.1	112.0	110.8	63.7	69.6	72.0
Slovak Republic	65.0	58.9	39.3	56.4	56.4	56.4	76.4	75.9	52.2	66.3	72.7	74.9
Sweden	82.5	78.6	76.5	74.6	61.5	75.6	84.5	80.3	81.9	79.3	64.1	81.2
Turkey	107.6	107.6	107.6	86.9	86.9	86.9	150.0	154.4	157.9	121.2	124.7	127.1
United Kingdom	41.1	29.7	20.6	51.0	30.8	21.3	51.9	39.8	28.3	63.8	40.9	29.2

Source: OECD pension models. See also OECD (2007), Pensions at a Glance, Part II.1.

بخش چهارم: نتیجه گیری

تفاوت های بسیاری در رفاه اقتصادی سالمندان در کشورهای OECD می باشد. در برخی از این کشورها درآمد سالمندان، بطور میانگین، تقریباً به اندازه میزان درآمد سایر افراد جامعه می باشد. این امر با در نظر گرفتن اندازه خانواده و تعداد افراد آن می باشد اما در برخی دیگر، سالمندان باید با درآمدی تقریباً معادل دو سوم از حقوق دیگران زندگی کنند، در حالی که در کشورهایی ۴۰٪ سالمندان فقیرند، بعضی کشورها سالمند فقیر ندارند. در کشورهایی که تعداد مستمری بگیران فقیرشان اندک است؛ تعداد افراد فقیر در میان سالمندترین ها، زنان و کسانی که تنها زندگی می کنند، بیشتر است .

طبق بررسی های صورت گرفته که نرخ فقر و درآمد نسبی سالمندان را مقایسه می کند (جدول ۲) ، ۶ کشور با نرخ فقر پائین و درآمد های بالای سالمندان وجود دارند. با این حال این کشورها هر یک سیستم های بازنشستگی متفاوتی دارند . کشورهای استرالیا، کره و ایرلند، درآمد سالمندی کم و نرخ فقر بالا دارند. در کشورهای یونان، ژاپن، پرتغال، اسپانیا، سوئیس و ایالات متحده نرخ فقر بالا، ولی درآمد افراد سالمندشان به سمت متوسط درآمد جامعه متمایل است . در بلژیک، دانمارک، فنلاند، نروژ و بریتانیا ، درآمد نسبی سالمندان پایین است ، در حالیکه نرخ فقر در سطح متوسط می باشد. فرانسه، آلمان و ترکیه نرخ فقر متوسط برای سالمندانشان دارند ولی سالمندان به طور کل از درآمد بالایی برخوردارند .

جدول ۲. خلاصه: نرخ فقر سالمندی و درآمد نسبی سالمندان

Relative incomes of older people	Old-age poverty rates		
	High	Medium	Low
High	Mexico	France, Germany, Turkey	Austria, Canada, Iceland, Luxembourg, Netherlands, Poland
Medium	Greece, Japan, Portugal, Spain, Switzerland, United States	Italy, Sweden	Czech Republic, Hungary
Low	Australia, Ireland, Korea	Belgium, Denmark, Finland, Norway, United Kingdom	New Zealand, Slovak Republic

این یافته‌ها می‌توانند پیشنهاد کننده مسیر خط مشی‌ها و سیاست‌گذاری‌ها باشند.

درآمدهای کم و نرخ بالای فقر در میان سالمندان به این امر اشاره دارد که دولت‌ها باید به باز توزیع^۱ از جمعیت شاغلین به بازنشستگان توجه کند. در حقیقت برخی از کشورهای OECD مثل کره و ایرلند هم اکنون در این مسیر گام نهاده‌اند و استرالیا نیز در حال بررسی خط مشی‌های خود است. در مقابل، موارد ضعیفی از باز توزیع از شاغلین به مستمری‌بگیران در کشورهای با درآمد‌های بالا یا متوسط سالمندان وجود دارد. علاوه بر این مورد، مسائل و توضیحات بسیاری وجود دارد که در طراحی سیاست‌های بازنشستگی باید مورد توجه قرار گیرند.

تغییرات اقتصادی و اجتماعی - خصوصاً تغییر نقش زنان - تأثیر شگرفی بر آینده درآمدها و سطح معیشت سالمندان خواهد گذاشت. اصلاحات سیستم‌های بازنشستگی نیز کفایت درآمدهای دوران سالمندی را متأثر خواهد کرد. کشورهایی که مزایا را کاهش داده‌اند، احتمالاً شاهد درآمدهای کمتر بازنشستگان و سطح فقر بالاتر در آینده خواهند بود، مگر اینکه افراد خودشان این کاهش درآمد را از طریق پس‌اندازهای بازنشستگی داوطلبانه جبران کنند. درآمد متوسط سالمندی در کشورهایی

^۱ - در اقتصاد به فراگرد تغییر توزیع درآمد یا ثروت در جامعه گویند.

که درآمدهای کم را از کاهش مزایا محافظت کرده اند نیز کاهش خواهد یافت، اما این سیاست به این معنی است که سطح فقر بازنشستگان تحت تأثیر اصلاحات قرار نخواهد گرفت. در کشورهایی که مستمری ها به شکل بهتری با درآمدها تناسب دارند، متوسط درآمد سالمندان ممکن است افزایش یابد، اما نبود و کمبود سیاست باز توزیع در سیستم های بازنشستگی جدید به این معنی است که سطح فقر مستمری بگیران ممکن است بالاتر رود. در نهایت گروهی که تمهیدات بازنشستگی اجباری را افزایش داده اند، طبیعتاً درآمدهای بالاتری را در میان سالمندان خواهند داشت، خصوصاً کسانی که از حداقل درآمدها برخوردارند.

پیوست:

ساختار برنامه تأمین اجتماعی کشورهای OECD

طرح های اجباری کشورهای OECD در دو لایه بازتوزیعی^۱ و بیمه ای^۲ خلاصه می شوند:

۱- **طرح های بازتوزیعی** (لایه اول) با هدف اطمینان از دستیابی به حداقل استاندارد زندگی بوجود آمده اند.

همه کشورهای عضو OECD شبکه های ایمنی را به منظور جلوگیری از فقر سالمندی بوجود آورده اند. این شبکه های ایمنی در درون لایه اول طرح های بازنشستگی یعنی بازتوزیعی قرار می گیرند، توسط دولت تأمین مالی شده و بر چهار نوع می باشند که در این کشورها برحسب مقررات مورد عمل، یک یا چند مورد از آن به افراد جامعه تعلق می گیرد:

- **مساعدت های اجتماعی برای کلیه افراد یک جامعه**
Social assistance
این مساعدت ها به کلیه افراد یک جامعه تعلق می گیرد.

- **برنامه های مستمری بازنشستگی هدفمند**
targeted retirement- income programmes
در این طرح ها به مستمری بگیران کم درآمدتر مزایای بیشتری پرداخت می شود، در حالی که مستمری بگیران مرفه از سطح کمتری از این حمایت ها برخوردار خواهند شد. در مواردی نیز هیچگونه مزایایی را دریافت نخواهند کرد. این حمایت ها می تواند

---

^۱ Redistributive
^۲ Insurance

بر اساس بررسی درآمدهای بازنشستگی، بررسی منابع درآمدی جنبی افراد و بر اساس بررسی استطاعت بیشتر صورت پذیرد.

- **مستمری های پایه Basic pension**

در این طرح ها مبلغ یکسانی به هر بازنشسته پرداخت می شود و میزان آن به سطح درآمد زمان اشتغال بستگی ندارد.

- **حداقل مستمری بر پایه برنامه های تابع درآمد**

minimum pensions within earnings- related plans

سطح پرداختی در این طرح ها با توجه به میزان درآمد زمان اشتغال می باشد.

* در صورتی که کشوری برنامه خاص و هدفمندی برای سالمندان خود نداشته باشد، عموماً از مزایای مساعدت های اجتماعی عمومی به منظور حمایت از سالمندان خود بهره می برد.

- **۲- طرح های بیمه ای (لایه دوم) با هدف اطمینان از دستیابی به**

استاندارد زندگی در زمان بازنشستگی نسبت به زمان اشتغال طراحی شده اند. طرح های لایه دوم شامل طرح های مزایای معین (DB)، مشارکت معین (DC)، مشارکت معین فرضی (NDC) و امتیازی (Points) می باشند.

طرح های DB از جمله معمول ترین طرح های بازنشستگی بوده و مبتنی بر مزایای مشخص. بدین معنی که دریافتی یک مستمری بگير به طول مدت پرداخت حق بیمه در زمان اشتغال و میزان درآمد زمان اشتغال او بستگی دارد.

طرح های DC از لحاظ اهمیت در ردیف دوم، پس از طرح های DB قرار دارند. در این طرح ها افراد دارای حساب های شخصی بوده و حق بیمه های پرداختی آن ها برای خودشان سرمایه گذاری می شود

و پس از بازنشستگی به یک منبع درآمد در زمان بازنشستگی تبدیل می‌گردد.

یک نوع دیگر از طرح‌های مبتنی بر درآمد، طرح‌های NDC یا طرح‌های با مشارکت معین فرضی است که در این طرح‌ها حق بیمه‌ها ثبت گردیده و در ارتباط با متغیرهای اقتصاد کلان از یک نرخ بهره فرضی برخوردار می‌شوند.

و در نهایت در برخی دیگر از کشورها نیز از سیستم‌های Points استفاده می‌شود. بدین معنی که در اینگونه سیستم‌ها افراد بابت هر سال مشارکت در طرح، امتیازی دریافت و بر اساس محاسباتی این امتیازات میزان درآمد دوران بازنشستگی او را تعیین می‌کند.

فهرست منابع:

۱. میرفلاح نصیری، سید نعمت ا... "مشخصه های جمعیت شناختی سالمندی جمعیت و نماگرهای مربوط در ایران"، ۱۳۸۶، سال ۱۸، شماره ۲، ۱۳۸۶، صص ۱-۱۳
- ۲- HSBC Insurance Holding Limited; "The future of retirement, It's time to prepare"; ۲۰۰۹
- ۳- www.spac.ir/barnameh/۲۹۰/p۴.htm
- ۴- Queisser' Monika; Whitehouse, Edward; "Living standards in old age: Current outcomes and future prospects" Presented in Technical Seminar on pensions, France, ۱-۲ October ۲۰۰۹

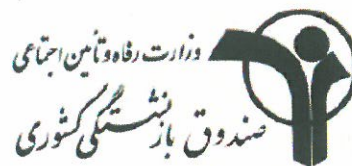

بررسی وضعیت معیشت بازنشستگان (سالمندان) کشورهای عضو سازمان توسعه و همکاری های اقتصادی (OECD) از منظر میزان درآمد در زمان بازنشستگی، موضوع گزارشی است که توسط خانم مونیکا کوئیسرو آقای ادوارد وایت هاوس، رئیس و اقتصاددان ارشد بخش سیاست اجتماعی سازمان مزبور در سمینار تخصصی ISSA در اکتبر ۲۰۰۹ در کشور فرانسه (پاریس) ارائه شده است.

در این گزارش، وضعیت درآمدی بازنشستگان در مقایسه با افراد جامعه شاغل مورد بررسی قرار گرفته و ضمن مقایسه وضعیت و تعداد سالمندان دارای درآمد پائین با خط فقر (۵۰ درصد متوسط درآمد قابل مصرف خانوارها)، با نگاهی به آینده، اقدامات کشورهای عضو سازمان مزبور در این خصوص بیان و تغییرات صورت گرفته در سیستم های بازنشستگی به منظور ارتقاء وضعیت درآمدی سالمندان تشریح گردیده که می تواند مورد بهره برداری مقتضی قرار گیرد.

تهران: خیابان دکتر فاطمی - میدان جهاد - شماره ۵۵

تلفن : ۸۸۹۵۴۴۰۵ - ۰۲۱ (خط ۱۵)

تلفن گویا: ۸۸۹۶۸۴۳۰ - ۰۲۱ (خط ۴)

WWW.cspf.ir

info@cspf.ir